

Handöls Lappkapell

F.o.m. 1750-talets senare del ansvarade en särskild lapppräst i Undersåker för religionsvården bland lapparna i södra och västra jämtland. Det innebar, att han årligen kallade lapparna till sammankomster, vid vilka han undervisade och förhörde i kristendomskunskap, verkställde kyrkliga förrättningar och höll erforderlig räfst. På grund av lappförsamlingens stora utbredning - Åre, Kall och Offerdal samt före 1770, även Undersåker - var emellertid moderkyrkan i Undersåker icke den lämpligaste platsen för dylika sammankomster, vilka i stället fick förläggas till platser närmare lapparnas uppehållsplatser.

Som svar till en tidigare fråga från domkapitlet skriver pastor lapponum, **Lars Erik Festin (d.ä.)** i en särskild bilaga till sin ämbetsberättelse 1794 om alla fördelar som finns med ett kapell i Handöl. "Vägarna till Åre och Undersåker är för farliga", börjar han argumentationen. "Där ligga flera watten och ådalar, som höst och vår göra deras, d.v.s. lapparnas, framkomst beswärlig, och wid stora snöwintrar äfwen farlig".

"En egen församlings kyrka skulle vidare bidra till detta annars flyttkära släktes wandrande mellan ömse Riken, at hålla sig inom theras bestämde och af Höga Öfwerheten skyddade orter".

Men också bofasta har Festin tagit hänsyn till. "Af Bönehus och Begravningsplatsens inrättande i Handöhl, draga höst och vår Handöhls och Bunnerwicks Byar lika fördel med Lapparne för de åberopa wägledens skull" heter det. Festin ger också ett konkret exempel på behovet av ett kapell och en kyrkogård i Handöl. "En 80 års skattefiällman, som dödde den 29 april", berättar han, "måste föras til Stostiö Capell denna vår, som om de haft Begravningsplats i Handöhl med mera beqwämlighet och mindre fara för losande fjällwatten, helst kunnat dit frambringas."

Avslutningsvis skriver Festin hur det hela skall finansieras. "Åre fiällalmoge tillika med Bunnwicks och Handöhls Byamän" och att därvid själva lovar svara för de huvudsakliga kostnaderna: "Swenska Folket hålla Wäggar, golf och tak; men de Lappske, dörr, Fönster, Bänkar och annat innan rede."

Efter kungörelse i Åre kyrka förrättas utsyning i Handöls by den 11 juli 1796, och efter anmodan av pastor lapponum infinner sig där som synemän "v:Tullnären Wid Dufeds Gränse Tull **Herr Jacob Granbom**, Kronolänsmanen Herr **Johan Johansson Oldberg** samt Nämndemannen **Olof Olofsson i Tångböle och Nils Eriksson uti Staa**.

Om själva förrättningen heter det i synebeskrivningen: "Närwarande deltagare til åskade inrättning **Bönderna uti Handöl Anders och Olof, Hindriks söner, samt Erik Olofsson, jämte Per Ericksson i Bunnerwiken**, hvilken sistnämde nu likwäl icke tillstades kom, tillika med Åhre Fiällallmoge, funno jämte Synemännen tjenligaste stället till förnämde inrättning 200 Alnar norr om Handöls Byn emellan sommarvägen och Handöls Elfwen, hwarest med Byamännens fria samtycke förunnades 24 Alr uti quadrat till anförde byggnad och Begravningsplats.

I synehandlingarna redogör Festin mer detaljerat fördelningen av åtagandena. "Hemmansågarne utfästade sig att upsätta Bönhuset til wäggar och tak 12 Alr långt, 10 Alr bredt och 8 Alr högt till wäggbandet, hwaremot fiällallmogen åtog sig swara till Golf, fönster, dörrar, bänkar. Bönstol, Altare och wida-

re innanrede." Viktigt är, att "Handöls Byamän åtog sig äfwen att hålla huset wid magt." När pastor lapponum 1802 ville gå ett stycke längre och ur "Eckleiaistique Fonden" begär medel till "inköpande af en Klocka och Altar-Skrud", ställer sig emellertid domkapitlet avvisande. Man påpekar, att gudstjänst ju skall hållas endast en eller annan gång om året, och "hvad Klockan dessutom angår, ringning därmed icke heller kan tiena til synnerligt gagn för Lapparne, hwilka bo på widt kringspridda och långt ifrån Bönehuset aflägsna ställen."

När är kapellet färdigt att tas i bruk? Vissa källor säger 1799 andra 1802 eller 1804. Även om exakt år inte med säkerhet kan fastställas är det mycket troligt att kapellet stått färdigt något av åren kring 1800, att det varit i bruk åtminstone f.o.m. året 1804 men att invigningen ägt rum först året 1806.